WAT IS EEN VLUCHTELING ?

Vluchtelingenwerk Vlaanderen - Ciré ©2011

4 INLEIDING
7 WELKE MENSEN OP DE VLUCHT WORDEN BESCHERMD?
12 ASIELZOEKER OF VLUCHTELING?
18 ERKEND ALS VLUCHTELING: WAT NU?
22 GEEN RECHT OP BESCHERMING: WAT NU?
26 BESLUIT
28 WOORDENLIJST
30 ORGANISATIES DIE VLUCHTELINGEN ONDERSTEUNEN

COLOFON

Redactie: Eef Heylighen, Claudia Bonamini, Kathelijne Houben
Eindredactie: Els Keytsman, Hanne De Valck
Vormgeving: Reginald Dierckx
Verantwoordelijke uitgever: Els Keytsman, Kruidtuinstraat 75, 1210 Brussel

Foto's: Ahmad Abdullah (p.10), Florence Aigner (p.24), Reginald Dierckx (p.1), Kris Pannecoucke (p.9), SOMA (p.7), Pieter Stockmans (p.22,23), UNHCR / P. Benatar (p.4), UNHCR / H. Caux (p.26), Marcel Van Coile (p.12,13,14,15,18), Frédéric Vande Voorde (p.23)

Foto cover: foto van Aleksander Silich (verhaal p.16)

VOORWOORD

ASIELZOEKERS EN VLUCHTELINGEN zijn tegenwoordig vaak het onderwerp van discussies: zowel op politiek niveau als bij het grote publiek. Het draagvlak voor deze mensen brokkelt traag maar gestaag af. Voor asielzoekers en vluchtelingen geldt maar al te vaak het cliché 'onbekend maakt onbemind'. Met deze brochure willen **VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN** en onze Franstalige zusterorganisatie **CIRÉ** uitleggen wat dat is, een 'asielzoeker' en een 'vluchteling'. Wat is het verschil tussen deze twee groepen mensen? Hebben ze allebei **RECHT OP ONZE BESCHERMING?** En waarom vluchten ze eigenlijk weg uit hun land?

Hopelijk kunnen we bij het beantwoorden van deze vragen meer begrip creëren bij het grote publiek, bij u, voor deze mensen die noodgedwongen hun land achterlieten op de vlucht voor vervolging, geweld of oorlog. Asielzoekers en vluchtelingen **KUNNEN IMMERS NERGENS MEER TERECHT** en verdienen onze bescherming.

www.vluchtelingenwerk.be
www.cire.be

INLEIDING

Afghaanse vluchtelingen - Roghani kamp, in de buurt van Chaman, Pakistan.
©UNHCR / P. Benatar / december 2001

Wereldwijd verlaten **MEER DAN 40 MILJOEN MENSEN** noodgedwongen hun thuis. Ze zijn op de vlucht voor **VERVOLGING, GEWELD OF OORLOG**. Zo'n 15 miljoen onder hen vindt bescherming in een ander land. We noemen deze migranten vluchtelingen. Andere migranten verlaten hun thuis omdat ze honger lijden, zeer arm zijn of omdat ze slachtoffer zijn van een natuurramp. Vluchtelingen en andere migranten reizen misschien vaak op dezelfde manier, toch zijn ze fundamenteel verschillend.

MIGRANTEN, in het bijzonder economische migranten, trekken weg om hun toekomst en die van hun familie te kunnen verbeteren. **VLUCHTELINGEN** kunnen niet anders dan hun land noodgedwongen verlaten omdat hun leven of hun vrijheid er in gevaar is. Ze worden niet beschermd in hun eigen land, vaak is het zelfs hun eigen overheid die hen vervolgt. Als ze geen bescherming vinden in een ander land riskeren ze gedood te worden of zonder rechten te moeten overleven.

De meeste vluchtelingen vluchten naar een andere regio in hun land of naar een **BUURLAND**. Ze komen dus meestal in derdewereldlanden terecht die hen niet altijd kunnen beschermen. **SLECHTS ÉÉN OP VIJF VLUCHTELINGEN TREKT NAAR HET WESTEN** op zoek naar bescherming.

Wanneer vluchtelingen aankomen in België kunnen ze asiel, bescherming aanvragen. Tijdens hun **ASIELPROCEDURE** noemen we hen asielzoekers. Wordt hun asielaanvraag positief aanvaard dan worden ze beschermd.

OP DE VLUCHT VOOR HET REDDEN VAN VERKEERDE LEVENS

PJATIMAT (56) moest in 2001 op de vlucht voor de oorlog in Tsjetsjenië. Ze werkte er als arts. 'Ik werd er in de **GEVANGENIS** gestopt en **GEMARTELD**. Ze verbrijzelden tijdens de martelingen mijn hand. En ik werd twee keer ontvoerd. De eerste keer werd ik vrijgelaten in ruil voor soldaten. De tweede keer moest mijn familie betalen voor mijn vrijlating. Dit alles omdat ik als arts de "verkeerde" mensen had behandeld.

Pjatimat kwam terecht in **BELGIË**, vroeg hier asiel aan en werd erkend als vluchteling. Ze woont nu met haar zoon in Gent, die daar studeert: 'Ik ben nu op zoek naar werk, maar dat is moeilijk voor iemand op mijn leeftijd, ook al was ik een arts in mijn eigen land. Ik heb wel al veel vrijwilligerswerk gedaan in België. Ik wil wat **TERUGGEVEN AAN DE MAATSCHAPPIJ**, uit dankbaarheid dat die mij heeft opgenomen en beschermd. Ik kan er dan ook niet tegen als iemand iets negatiefs te zeggen heeft over België.'

WELKE MENSEN OP DE VLUCHT WORDEN BESCHERMD?

Vluchtelingen in België tijdens de uittocht, 1940
Foto: SOMA Brussel

Zoals eerder vermeld is niet iedereen die zijn land verlaat een vluchteling. Hoe wordt dan bepaald of iemand in aanmerking komt om beschermd te worden als vluchteling?

ERKEND ALS VLUCHTELING

Tijdens de twee wereldoorlogen sloegen heel wat mensen in onze regio op de vlucht. Om vluchtelingen te beschermen werd op 28 juli 1951 de **CONVENTIE VAN GENÈVE** in het leven geroepen. Dit Vluchtelingenverdrag werd ondertekend door **150 LANDEN, WAARONDER BELGIË**. Daarmee beloofden deze landen iedereen te beschermen die **IN ZIJN EIGEN LAND** niet beschermd wordt. Op basis van de definitie vastgelegd in dit verdrag kan iemand erkend worden als vluchteling.

Wanneer worden mensen op de vlucht erkend?

- ★ als ze gevlucht zijn uit hun land en zich **BUITEN DE GRENZEN** van hun land bevinden en
- ★ als ze een terechte vrees hebben **VERVOLGD** te worden omwille van hun **RAS, GODSDIENST, NATIONALITEIT, POLITIEKE OVERTUIGING** of omdat ze horen bij een bepaalde sociale groep (bv. homo's, vrouwen, …) en
- ★ als ze **GEEN BESCHERMING** kunnen aanvragen in eigen land

OP DE VLUCHT VOOR GENITALE VERMINKING

HABIBA vluchtte eind 2009 uit het West-Afrikaanse Guinee om haar twee dochtertjes te beschermen tegen genitale verminking. Haar dochtertjes waren toen één en drie jaar oud. 'In Guinee krijgt 98% van de vrouwen te maken met genitale verminking. Ik wilde mijn twee meisjes beschermen tegen deze misdaad die vaak tot ernstige gezondheidsproblemen leidt en soms de dood tot gevolg heeft'. Habiba kon ontsnappen maar wist op voorhand niet waar ze naartoe zou vluchten en hoe ze dit zou doen.

'Ik kwam in **BELGIË** terecht maar het kon evengoed Parijs of Amsterdam geweest zijn. Ik wist niet waar naartoe. In België was er op dat moment een **OPVANGTEKORT VOOR ASIELZOEKERS** en was er dus geen plaats voor mij en mijn meisjes. Gelukkig kon ik terecht bij een lief gezin uit Antwerpen.' Habiba werd na een jaar erkend als vluchteling. 'Ik kan hier nu een veilige toekomst uitbouwen. Mijn kindjes gaan naar school. Ik ben Nederlands aan het leren en volg een verpleegstersopleiding in avondschool.'

Over het algemeen geldt dat mensen op de vlucht moeten kunnen aantonen dat ze **INDIVIDUEEL VERVOLGD** worden om wie ze zijn, wat ze doen of omwille van de bevolkingsgroep waar ze deel van uitmaken.

Niet zomaar iedereen op de vlucht heeft recht op het statuut van vluchteling: oorlogsmisdadigers worden bv. niet beschermd.

OORLOGSVLUCHTELINGEN OF SUBSIDIAIRE BESCHERMING

Kinderen in Irak, foto Ahmad Abdullah (Irak)

Maar wat als er in een land een **OORLOG** woedt of willekeurig **GEWELD** er deel uitmaakt van de dagelijkse gang van zaken? Denk maar aan de oorlog in **AFGHANISTAN, IRAK OF SOMALIË**. Dan slaan heel wat burgers op de vlucht omdat ze ook in gevaar zijn. Omdat alle burgers in gevaar zijn, geldt het principe van individuele vervolging niet. Deze mensen kunnen dan niet rekenen op de Conventie van Genève om beschermd te worden.

Toch is het voor deze mensen te gevaarlijk om in hun land te blijven. Ze hebben dus een duidelijke nood aan bescherming. Daarom besloot de Europese Unie een nieuwe vorm van bescherming in te voeren: de **SUBSIDIAIRE BESCHERMING**. Dit statuut biedt bescherming aan mensen op de vlucht voor een oorlog of burgeroorlog. Alle Europese landen, en dus ook België, bieden nu **BESCHERMING AAN EEN RUIMERE GROEP** dan enkel vluchtelingen die vallen onder de Conventie van Genève.

Omdat het meestal gaat over mensen op de vlucht voor een oorlog, worden deze mensen vaak oorlogsvluchtelingen genoemd.

Net als bij het statuut van erkend vluchteling heeft niet zomaar iedereen op de vlucht voor oorlog recht op subsidiaire bescherming: oorlogsmisdadigers worden niet beschermd.

OP DE VLUCHT VOOR OORLOG

RAJHKUMAR moest in 2009 op de vlucht uit Sri Lanka omdat er een **BURGEROORLOG** woedde tussen de Tamil gemeenschap en de regering van Sri Lanka. Hij studeerde er af in de kunstwetenschappen en hielp zijn vader op het veld. 'We behoorden tot de Tamils waardoor we bedreigd werden. Na een aanslag van de regering werd het hele dorp, ook ons huis verwoest. We hadden geen dak meer boven ons hoofd en ons leven was er **NIET MEER VEILIG**.'

Rajhkumar en zijn familie sloegen op de vlucht, kwamen in **BELGIË** terecht en vroegen hier asiel aan. 'Ik leerde de taal en werk hier nu parttime in een restaurant. Ik heb veel hulp gekregen van de mensen hier en vindt Belgen vriendelijk, behulpzaam en goedhartig.'

ASIELZOEKER OF VLUCHTELING ?

Asielzoekers in opvang van Fedasil
(Klein Kasteeltje, Brussel)
©Marcel Van Colie, 2008

Mensen op de vlucht worden pas erkend als vluchteling nadat het land waarnaar ze gevlucht zijn onderzocht heeft of ze wel echt **RECHT** hebben op het **STATUUT VAN VLUCHTELING**. Het land onderzoekt dit tijdens de asielprocedure. Tijdens de asielprocedure en zolang er nog geen definitieve beslissing werd genomen, worden deze mensen 'asielzoekers' genoemd. Asielzoekers hebben tijdens hun procedure in België **RECHT OP OPVANG** en begeleiding door **FEDASIL** (Federale dienst die de opvang van asielzoekers regelt): eerst in een open collectief opvangcentrum, daarna in meer kleinschalige, individuele opvang (appartementen en studio's). Asielzoekers die toekomen aan de luchthaven worden vaak opgesloten en starten hun asielprocedure in een gesloten centrum.

Klein Kasteeltje, foto Marcel Van Coile

ASIEL AANVRAGEN

Wanneer mensen op de vlucht bescherming willen van ons land moeten ze bij aankomst in ons land asiel aanvragen bij de **DIENST VREEMDELINGENZAKEN IN BRUSSEL** of bv. aan de grenspolitie op de luchthaven. Er wordt genoteerd waarom ze op de vlucht zijn, waarna de Dienst Vreemdelingenzaken bekijkt of ons land wel bevoegd is voor de asielaanvraag.

Er bestaat immers een Europese wet, de zogenaamde **DUBLIN-VERORDENING** die bepaalt dat er binnen de Europese

Klein Kasteeltje, foto Marcel Van Coile

Unie telkens **MAAR ÉÉN EUROPEES LAND BEVOEGD** is om een asielaanvraag te behandelen. Meestal is dit het eerste land waar de asielzoekers de Europese Unie passeerden op weg naar ons land. De druk ligt dus vooral bij de landen aan de grens van de Unie. Als blijkt dat België niet bevoegd is mag het asielzoekers **TERUGSTUREN** naar het Europese land dat wel bevoegd is. Dit is geen waterdicht systeem: zo stuurde ons land veel mensen terug naar Griekenland waar asielzoekers onmenselijk behandeld worden en hun kans op asiel bijna nihil is. Gelukkig doet ons land dit nu niet meer.

HET ASIELINTERVIEW

Nadat de Dienst Vreemdelingzaken kort noteert waarom asielzoekers zijn gevlucht en bekijkt of ons land bevoegd is om hun asielaanvraag te behandelen neemt het **COMMISSARIAAT-GENERAAL VOOR DE VLUCHTELINGEN EN STAATLOZEN** het over. Zij onderzoeken het **VLUCHTVERHAAL**.

Dit doen ze op basis van een asielinterview. Aan de hand van vragen als 'uit welke land komt u?', 'In welke stad of welk dorp hebt u gewoond?', 'Werd u door de politie, het leger, de geheime diensten vervolgd?' of 'Wat denkt u dat er zal gebeuren als u zou (moeten) terugkeren naar uw thuisland?'.

De vragen kunnen erg gedetailleerd en moeilijk zijn. Ze vragen de asielzoekers ook **BEWIJZEN** voor te leggen die aantonen dat ze zijn wie ze zeggen dat ze zijn en die ook hun vluchtverhaal staven. Deze bewijzen kunnen zijn: identiteitsdocumenten, rijbewijs, diploma's, vliegtuigticket, werkbewijs, bewijs van eigendom en lidkaarten van bewegingen of partijen. Bij dit interview kan een **ADVOCAAT** en een **TOLK** aanwezig zijn.

Klein Kasteeltje, foto Marcel Van Coile

Zo'n asielinterview is zeer vermoeiend voor asielzoekers: ze hebben meestal gruwelijke dingen meegemaakt in hun thuisland. Ze moesten noodgedwongen alles en iedereen achterlaten. En hebben net een uitputtende en vaak gevaarlijke vlucht achter de rug. Tijdens het interview beleven ze het allemaal opnieuw en dat is **MOEILIJK** voor hen om mee om te gaan.

Na het interview beslist het Commissariaat-generaal of de asielzoekers kunnen erkend worden als vluchtelingen of subsidiair beschermden. Deze beslissing kan weken, maanden en soms meer dan een jaar op zich laten wachten.

OP DE VLUCHT VOOR EEN EIGEN MENING

ALEKSANDR (43) moest op de vlucht uit Wit-Rusland voor het onderdrukkende regime van Loekashenko. Hij was er op dat moment aan het werk als **JOURNALIST** en stelde **EEN VERKEERDE VRAAG**. 'Tijdens een persconferentie met President Loekashenko werd ik als politiek verslaggever van een kritische krant bewust genegeerd. Vlak voor het einde van de persconferentie slaagde ik er toch in om mijn kritische vraag voor te leggen. Loekashenko reageerde furieus en dreigde ermee mij te vervolgen als ik hem zou blijven uitdagen. Een paar dagen later werden mijn gezin en ik bedreigd.' Omdat zijn vlucht halsoverkop moest geregeld worden konden zijn vrouw en zoontje niet meegaan.

Hij kwam terecht in **BELGIË** waar hij erkend werd als vluchteling. Na zes maanden kon zijn gezin zich bij hem voegen. 'De eerste jaren in België waren de moeilijkste. Ik wilde graag zo snel mogelijk weer voor mezelf en voor mijn gezin kunnen zorgen maar een aangepaste **JOB VINDEN WAS NIET EVIDENT**. Nu werk ik als journalist voor een Wit-Russische krant'.

Als asielzoekers het niet eens zijn met de beslissing van het Commissariaat-generaal kunnen ze **IN BEROEP GAAN** bij een rechtbank, de **RAAD VOOR VREEMDELINGENBETWISTINGEN**. Deze Raad kan de beslissing van het Commissariaat-generaal opheffen en toch beslissen asiel, bescherming te geven of een dossier terug te sturen naar het Commissariaat-generaal met de vraag om het opnieuw te onderzoeken.

Bevestigt deze Raad de negatieve beslissing van het Commissariaat-generaal dan kunnen asielzoekers dit enkel nog aanvechten bij een andere rechtbank, de **RAAD VAN STATE**. De Raad van State zal niet ingaan op het verhaal van asielzoekers, maar zal enkel nagaan of hun asielprocedure volgens de wet is gebeurd. Dit is de laatste kans voor asielzoekers om hun zaak te laten heropenen en zo eventueel nog bescherming te kunnen krijgen in ons land. Weinig asielzoekers slagen er in hun zaak door de Raad van State te laten onderzoeken.

Asielzoekers die een negatieve beslissing hebben gekregen worden niet beschermd door ons land en noemen we **UITGEPROCEDEERDE ASIELZOEKERS**. Vanaf dat moment hebben deze mensen **GEEN LEGAAL VERBLIJFSTATUUT MEER, GEEN PAPIEREN** en krijgen ze een bevel om België te verlaten.

ERKEND ALS VLUCHTELING: WAT NU ?

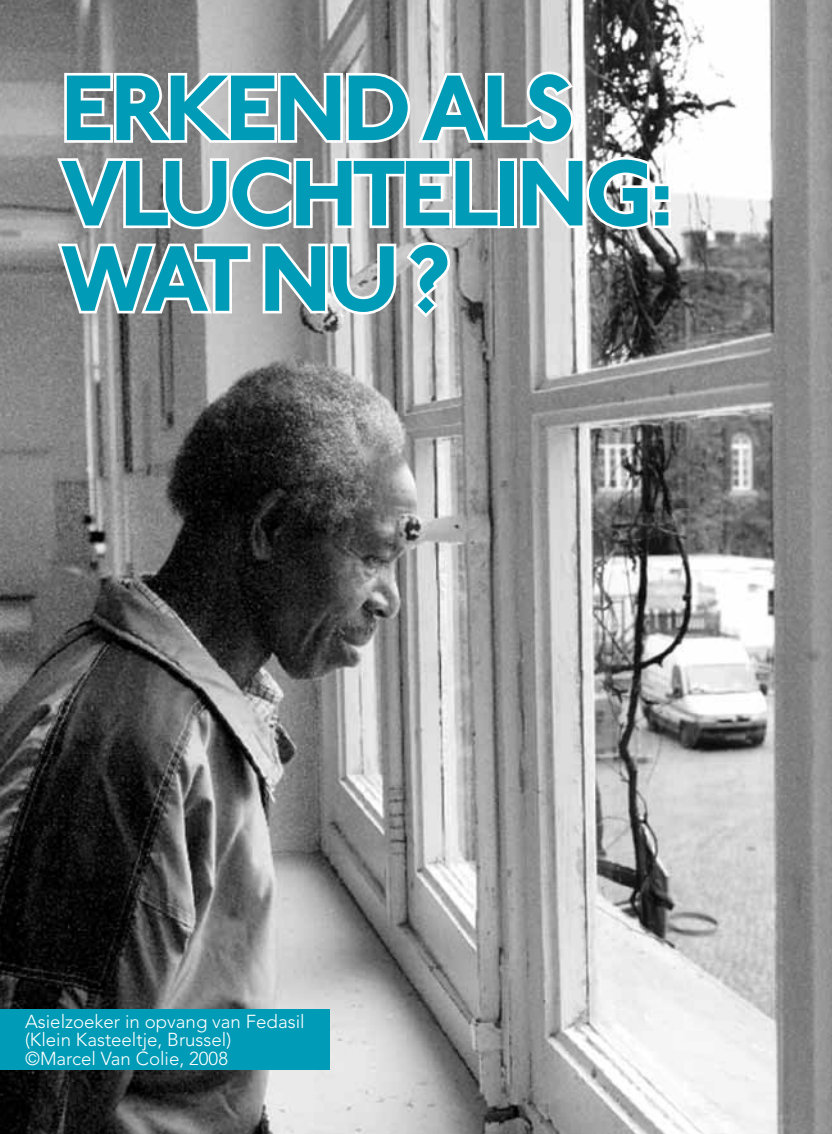

Asielzoeker in opvang van Fedasil
(Klein Kasteeltje, Brussel)
©Marcel Van Colie, 2008

Mensen die erkend worden als vluchteling kunnen en mogen **NOOIT MEER TERUGGESTUURD** worden naar hun thuisland: dit staat geschreven in het Vluchtelingenverdrag en het wordt het 'non-refoulement' principe genoemd. Het Vluchtelingenverdrag regelt ook de andere rechten en plichten van vluchtelingen zoals onderwijs, werk en de bestrijding van discriminatie.

Wat betekent dit voor vluchtelingen in België?

- ★ Vluchtelingen hebben recht op **ONBEPERKT VERBLIJF** wat betekent dat ze hier altijd mogen blijven wonen en hier een nieuwe veilige toekomst kunnen opbouwen.
- ★ Vluchtelingen mogen hier **WERKEN** en hebben er geen speciale vergunning voor nodig
- ★ Vluchtelingen krijgen **OFFICIËLE DOCUMENTEN** zoals geboorteattesten en een bijzonder vluchtelingenpaspoort om te reizen. Voor veel vluchtelingen is dit heel belangrijk omdat hun vlucht vaak ongepland was en ze dus zonder documenten op zak hier aankwamen. Ze kunnen zich ook niet richten tot hun eigen ambassade om officiële documenten terug te krijgen
- ★ Vluchtelingen die hun gezin moesten achterlaten omdat de vlucht bv. te gevaarlijk was kunnen hun **FAMILIE LATEN OVERKOMEN** om hier te wonen onder bepaalde voorwaarden
- ★ Vluchtelingen kunnen na twee jaar als erkend vluchteling de **BELGISCHE NATIONALITEIT** aanvragen

OP DE VLUCHT VOOR POLITIEKE IDEALEN

ALKETA (40) moest 14 jaar geleden op de vlucht uit Albanië. De politieke idealen van haar man kwamen niet overeen met het toenmalig radicaal Albanees bewind. 'Ik was hoogzwanger en doodsbang. Mijn man was politiek actief in de Sociaal Democratische Partij van Albanië. Daardoor kwam zijn **LEVEN IN GEVAAR**. Hij kon niet anders dan vluchten. Ik volgde hem zes maanden later naar Gent. Omdat de tocht zo gevaarlijk was, liet ik mijn 16 maanden oude dochtertje Jona achter bij mijn ouders in Albanië.'

Alketa en haar man zaten in zak en as omdat ze Jona heel hard misten. Ze konden haar zelf niet gaan halen. 'In Gent leerde ik Huguette kennen. Zij was zo aangegrepen door mijn verhaal, dat zij Jona ging halen in Albanië. Dat zullen we nooit vergeten. Van toen af aan konden mijn man en ik ons **LEVEN STUKJE BIJ BEETJE WEER OPBOUWEN**. Maar het was niet makkelijk. We deden ons best om Nederlands te leren, vonden allebei een voltijdse baan, een nieuwe woning en een toffe vriendenkring. Hoewel we erg gelukkig zijn in **BELGIË**, gaat er nog steeds veel energie naar aanpassing en bijscholing.'

Ook mensen met het **STATUUT VAN SUBSIDIAIRE BESCHERMING** kunnen en mogen niet teruggestuurd worden naar het land waar het te gevaarlijk was voor hen. Ook zij hebben rechten en plichten. Oorlogsvluchtelingen hebben echter minder rechten dan erkende vluchtelingen:

- ★ De **EERSTE VIJF JAAR** wonen subsidiair beschermden hier maar tijdelijk en wordt hun statuut **ELK JAAR OPNIEUW BEKEKEN**. Is de situatie in hun thuisland terug veilig dan kan hun statuut ingetrokken worden en moeten ze terug. Na vijf jaar mogen ze definitief in België blijven
- ★ In die eerste vijf jaar hebben ze een **SPECIALE VERGUNNING NODIG OM IN BELGIË TE MOGEN WERKEN**
- ★ Ze krijgen **GEEN OFFICIËLE DOCUMENTEN** zoals geboorteattesten of een vluchtelingenpaspoort om te reizen
- ★ Ze kunnen **PAS NA DRIE JAAR DE BELGISCHE NATIONALITEIT AANVRAGEN**

GEEN RECHT OP BESCHERMING: WAT NU?

Gesloten centrum 127bis
Steenokkerzeel
foto Pieter Stockmans, 2010

Wanneer asielzoekers niet erkend worden als vluchteling of geen recht krijgen op subsidiaire bescherming betekent dit het einde van hun asielprocedure, ze zijn als het ware uitgeprocedeerd. Ze wonen nu **NIET MEER WETTELIJK IN BELGIË**. Ze krijgen een 'bevel om het grondgebied te verlaten' en moeten binnen vijf dagen het land verlaten. Deze uitgeprocedeerde asielzoekers worden ook wel eens 'mensen zonder papieren' genoemd.

Wanneer deze mensen ons land niet **VRIJWILLIG VERLATEN** kan België hen terugsturen naar hun thuisland. Tijdens het voorbereiden van hun **GEDWONGEN UITZETTING** mag ons land hen opsluiten in een **GESLOTEN CENTRUM**. Uitgeprocedeerde asielzoekers terugsturen naar hun thuisland is echter **NIET ALTIJD MOGELIJK**.

Vrijwillige terugkeerders (Rusland), © Frédéric Vande Voorde 2008

Het Europees verdrag voor de Rechten van de Mens en het Anti-Folterverdrag bepalen immers dat een land niemand mag terugsturen indien er een risico bestaat op een vernederende of mensonterende behandeling of straf zoals foltering of de doodstraf. Zo mogen **ERNSTIGE ZIEKE MENSEN** (zoals kan-

ker- of HIV-patiënten) niet naar hun land teruggestuurd worden wanneer dat land hun ziekte niet kan behandelen. Of mogen oorlogsmisdadigers, ondanks het feit dat ze niet erkend kunnen worden als vluchteling, niet teruggestuurd worden naar een land waar hun straf zal bestaan uit zware foltering of zelfs de doodstraf.

Soms kunnen uitgeprocedeerde asielzoekers voor andere redenen niet teruggestuurd worden naar hun land omdat er bv. geen luchthaven is of omdat de ambassade van het land geen reisdocumenten wil afleveren.

Daardoor wonen deze mensen **SOMS JAREN ZONDER PAPIEREN** in België, zonder zicht op een toekomst. Zonder papieren hebben ze heel beperkte rechten. Ze kunnen bv. niet

Zonder papieren op straat, foto Florence Aigner

legaal werken, hebben maar heel beperkt recht op medisch hulp en kunnen **GEEN BEROEP DOEN OP DE STEUN VAN EEN OCMW**.

Mensen die niet terug kunnen naar hun land om redenen buiten hun wil om, kunnen in België een **REGULARISATIE** aanvragen om hier toch legaal te kunnen leven en wonen. Voor mensen met een ernstige medische problematiek bestaat een speciale procedure voor **MEDISCHE REGULARISATIE**. Zo'n regularisatie is niet evident: slechts een beperkt aantal mensen krijgen daardoor verblijfspapieren en kunnen hier dan legaal wonen.

BESLUIT

Een vluchtelingenfamilie in het kamp
Goz Amer, Chad
©UNHCR / H. Caux, 2004

MENSEN SLAAN NIET ZOMAAR UIT VRIJE WIL OP DE VLUCHT. Neen, ze verlaten noodgedwongen hun thuisland omdat ze vervolgd worden, er een oorlog heerst of willekeurig geweld er schering en inslag is. Anderen trekken weg uit hun land omdat ze arm zijn, omdat ze het slachtoffer zijn van een natuurramp of omdat er geen kansen zijn.

DIEGENEN DIE VALLEN ONDER HET VLUCHTELINGENVERDRAG OF DE SUBSIDIAIRE BESCHERMING WORDEN BESCHERMD IN ONS LAND. De rest moet terug naar hun thuisland. Een deel van deze mensen duikt onder en leeft hier zonder papieren met heel weinig rechten, zonder dat ze kunnen werken, zonder zicht op een toekomst. Sommige kunnen via een regularisatieprocedure hier toch legaal wonen.

BELGIË HEEFT EEN GOEDE ASIELPROCEDURE EN HET IS BELANGRIJK DAT ONS LAND BLIJFT IJVEREN VOOR DE BESCHERMING VAN VLUCHTELINGEN. Ook al lijkt het draagvlak voor vluchtelingen te verdwijnen en is er een verstrenging van de politiek merkbaar op dit vlak. Niemand wordt geboren als vluchteling, niemand kiest ervoor alles achter te laten en in een vreemd land opnieuw te moeten beginnen.

WOORDENLIJST

ASIEL: mensen die nood hebben aan bescherming en dit niet krijgen in hun land kunnen asiel aanvragen om deze bescherming te verkrijgen. Ze krijgen dan verblijfspapieren.

ASIELZOEKERS: wanneer mensen asiel aanvragen start hun asielprocedure en noemen we hen tijdens hun procedure asielzoekers.

VLUCHTELINGEN: wanneer asielzoekers voldoen aan de definitie in de Conventie van Genève worden ze erkend als vluchteling. Belangrijk is dat een asielzoeker kan aantonen dat hij individueel wordt vervolgd. Dit Vluchtelingenverdrag werd in 1951 ondertekend door 150 landen waaronder België voor de bescherming van vluchtelingen wereldwijd.

SUBSIDIAIRE BESCHERMING: wanneer mensen het slachtoffer zijn van een oorlog of burgeroorlog kunnen ze niet beschermd worden onder het Vluchtelingenverdrag. Omdat ze niet terugkunnen naar hun thuisland waar hun leven in gevaar is, krijgen ze het statuut van subsidiaire bescherming. Dit statuut biedt minder rechten dan het statuut van erkend vluchteling. Deze mensen worden vaak oorlogsvluchtelingen genoemd.

ASIELPROCEDURE: Tijdens de asielprocedure wordt het vluchtverhaal van de asielzoekers onderzocht en wordt bepaald of ze recht hebben op bescherming of niet.

OPEN ASIELCENTRUM: wanneer asielzoekers aankomen in ons land hebben ze recht op opvang en begeleiding. De eerste vier maanden worden ze opgevangen in een groot collectief open asielcentrum.

GESLOTEN CENTRUM: wanneer mensen op de vlucht toekomen op de luchthaven en daar asiel aanvragen worden ze opgesloten in een gesloten centrum. Zij kunnen het centrum niet verlaten. In een gesloten centrum worden ook mensen zonder papieren opgevangen.

MENSEN ZONDER PAPIEREN: dit zijn mensen die zonder wettelijk verblijf in ons land verblijven. Ze vroegen oftewel ooit asiel aan en werden afgewezen of deden dit niet en leven al sinds hun aankomst in België zonder wettelijk statuut, zonder rechten.

REGULARISATIE: Mensen kunnen een regularisatie van hun verblijf aanvragen omdat hun asielprocedure al te lang aansleept of voor prangende humanitaire redenen (bv. omdat ze ouder zijn van een Belgisch kind). Tijdens de regularisatieperiode van 15 september 2009 tot 15 december 2009 werden de criteria voor regularisatie tijdelijk, voor deze periode, uitgebreid.

ORGANISATIES DIE VLUCHTELINGEN ONDERSTEUNEN

VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN: ngo die de belangen van vluchtelingen en asielzoekers verdedigt. Vluchtelingenwerk beschermt hen, vangt hen op, maakt hen wegwijs in onze maatschappij en werkt met hen rond terugkeer wanneer nodig. Vluchtelingenwerk doet dit niet alleen maar samen met een veertigtal lidorganisaties en heel wat vrijwilligers. Samen met hen werkt Vluchtelingenwerk aan de verbreding van het maatschappelijk draagvlak, het beïnvloeden van de publieke opinie en het uitoefenen van druk op het beleid. Via deskundige informatie, vormingen, publicaties en uitgebreide helpdesks ondersteunt Vluchtelingenwerk professionele en vrijwillige adviesverleners en begeleiders van asielzoekers en vluchtelingen. >> www.vluchtelingenwerk.be

Vluchtelingenwerk VLAANDEREN

CIRÉ: Franstalige ngo en zusterorganisatie van Vluchtelingenwerk die de rechten van asielzoekers, vluchtelingen en andere migranten verdedigt. CIRÉ werkt rond bescherming, opvang, integratie en terugkeer. >> www.cire.be

CIRÉ coordination et initiatives pour réfugiés et étrangers

BCHV (BELGISCH COMITÉ VOOR HULP AAN DE VLUCHTELINGEN): Het BCHV is een ngo en koepelorganisatie van verschillende verenigingen die helemaal of gedeeltelijk actief zijn op het domein van de hulpverlening aan asielzoekers en erkende vluchtelingen. Daarnaast is het BCHV ook de operationele partner van UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties. BCHV onderzoekt in opdracht van UNHCR individuele asielaanvragen, indien daar nood aan is. Het BCHV werkt ook rond gezinshereniging van erkende vluchtelingen in België. >> www.cbar-bchv.be

UNHCR: UNHCR is de Vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties die opvolgt of de principes van vluchtelingenbescherming in de Belgische wetgeving en asielprocedures worden gerespecteerd. Daarnaast heeft UNHCR ook een rol in het bevorderen van duurzame oplossingen zoals het uitnodigen van vluchtelingen in ons land uit bv. vluchtelingenkampen. UNHCR heeft een partnerschap met het BCHV (Belgisch Comité voor Hulp aan de Vluchtelingen) om individuele asielaanvragen te onderzoeken indien daar nood aan is. UNHCR houdt zich ook bezig met het bevorderen van publieke steun voor asielzoekers, vluchtelingen en UNHCR in de wereld, door middel van sensibiliseringscampagnes en het werven van fondsen bij publieke en private donoren.
>> www.unhcr.be

Met steun van de Vlaamse overheid

met de steun van het Europees Vluchtelingenfonds

CIRÉ

Vluchtelingenwerk VLAANDEREN